

א ש ק פ ו א ה

רב חומסקי: צהרים לכאות, שירים, הוצאת א. י. שטיבל, תל-אביב. א.

אני קורא בחוברת השירים ומבקש צירוף לשמה. אני מבקש איזה צוהר לע־תיד, ומירחתי — מירחת שוא. צהרונה — הופעותיו החיצוניות של הווה זה מעניפות לו למשמרת העולה החדש, שפעת רשמים, הסותרים זה את זה, עד שאינו יכול להשתחרר מהם ולכוון מבטו מעבר ליומו.

אין הוא מעמיד בנושא שלו. אינו מסיר את הפרוכת החופה על ההווה ולפי שאינו דולת סתוכו את רזי ההתחדות שלו, אינו יכול גם לנבא על המחלת. הוא מסתפק בחיצוניות של האוביקטים שלו — ומכאן מסתברת הפלסטיות שבשיריו, הקוים הכולטים בתאוריו: את ארץ עקובה מדם במצולה... / ובולת וגיר על פניך בולטים — אגרופי הטחה

כלפי אל ושמן / שפרתו תמיד ברית לפרקר יסודך / בזלת וגיר — הם כת־פו / משא יעגדים כמטען על גכם / הלחם ברסיע — ברזל וחמסין („לארציו“, ו).

המשורר מחליף על פני החיצוניותם של הדברים, הוא חוצה אותה ברוחבם בלי כד. מבלי להטיל את עוגן הסתכלותו לעומקם. הוא חסר נקודת כובד פנימית. אין הוא פותח או אין הוא מסוגל לפתוח את כל סגור לבו. ומצמצום־האופק בא הוא לירי דמיון מלאכותי, הכרטל... יור־קף על בהונות („הכרטל“), ולפעמים גם לירי סמיכות ציורית בגלית: גשלפו חרבות, אוירון חג מעל — („הפגנה“). הוא דבוק מדי בחיצוניותם של הרבים, ועל כן חסרים, לפעמים, גתאוריו עוסק ההרגשה, שממנו נזון כל תאור אמיתי. על כן הוא לפרקים, כעלם שאין מלאכתו עולה בידו: „אפלה... עננים

מוילים את דמם“. („ליל סערה בירושל־לים“ ב).

הוא מחובר מדי למציאות הקרושה, משיוכל להתרומם. לכל המוטב הוא מרגיש מה המתרחש, אבל אינו מסוגל להעמיקו: / אני חש: דכר־מה מתרחש / כמס ואיום / לא אדע פנותו, ובצר גם נחש / מה מלילה? / מה ילד יום? / (אני חש).

גשם הקובץ על שום מה? ב.

השירה שבחוברת אינה קורעת חלון לעתיד. שירת ההווה המתהווה, שאינו מנובש והוא מלא הכו־כיום: אכול שרב הציה לכרד אתהלך / מסביב רק סופת זלעפות תשתולל / לא אדע: אם יסול לי נתיב המלאך, / או אולי השטן יוליכני שולל / (בציה, א). הכיבים על המשורר הקוים הסות־רים הסתכלטים באותה המציאות.

את רעיונותיו — הברקותיו — הוא נר־טל מעם ההתהוות ועוטפם צורה פלס־טית, גשמית לפי טבעו ה„חושני“ שלונ „מחשבת גיל בו אָז עולה / פתאים לברק מצבת — מת / („בציה“, ב). ההתהוות שהיא לעצמה תופעה תוססת נעשית בו דבר מה מנובש, קרוש, פלסטני. הכותל המערבי רוחח בערגונו, אבל הוא גם קפוא ביגונו החופה עליו: / הוא נצב — עמוס סוד, קפוא יגון / רווי דמעות של בנים נמקים / בנקיסיו עוד רוחת ערגון / לא נדם כתקופות מחשבים / („הכותל המערבי“, א), וכשתוססת ערגת נשמתו וישותו הורגת מסנורת — הוא שואף להספיא את האש הלוהטת בקרבו ולה־פוך את נפשו המפרפרת לתטיבה חסונה מנובשת:

אני —
אחד קמחנה-הקרבנות, חיד אלמני
חִרְגָה יְשׁוּתִי קִסְקוּרָה
הִתְעַרְוֹת קְאִיָּזוּ בְּאֶךְמֶתֶךָ, קִמְרָה...
צְבִי וּלְמֹט.